ئینێس خۆشەویستی گیانم.. شاکارێکی ئەندێشەی مێژوویی.. ئاکۆ عەبدوڵڵا

ڕۆمانی (ئینێس خۆشەویستی گیانم Inés del alma mía) یەکێکە لەڕۆمانە کاریگەر و وروژێنەرەکانی ئیزابێل ئەللیندی ساڵی 2006 بڵاویکردۆوە. کە لەجۆری ئەندێشەی مێژوویی و بایۆگرافییە، هەروەها ڕۆمانێکی داستانییە لەبارەی خۆشەویستی و جەنگ. تێیدا وروژێنەرانە وێنەی تراژیدی شاڵاوی داگیرکاری ئیسپانی بۆ هەردوو وڵاتی پیرۆ و چیلی، لەناوەڕاستی سەدەی شانزدە، کێشاوە. کە ئەوسا ئەو ناوچانە بەوڵاتی هیندی نوێ ناودەبران. لێرەدا ئەللیندی هەروەك لەڕۆمانەکانی پێشووشی، مێژووی ئەمەریکای لاتینی لەگەڵ مێژووی ژیانی خۆی، بەتایبەتی لەڕووی سۆز و مرۆڤایەتی، هاوسەنگ کردووە. ئەو جارەشیان پابەندی خۆی لەگێڕانەوەی ڕێچکەی ئەو مێژووە نواندووە کە داگیرکەر بەدروشمی موژدەبەخشی، شێتانە وەك تەماحکار بەدوای سامان و زێڕدا دەگەڕێ. بەبێ گوێدان بەبنەماکانی مرۆڤایەتی. ئەمەو تێیدا لەکێشانی لایەنی مرۆڤی و ململانێ ئەزەلییەکانی ئافرەتێك، تەواو سەرکەوتووە. ئەو ئافرەتە کە (ئینێس سوارێزی) ناوە، بەو کچانە دەچێت کە بەبەهێزی و ژیری و هەستکردن بەدادوەری مرۆڤایەتی و بەزەیی و حەزکردن لەمەعریفەت و قێزهاتن لەدەسەڵات و پابەندبوون بۆنەریت، ناسراون و لەڕووبەڕووبوونەوە و بەرگەگرتنی سەختییەکانیش توانادارن. ناوبراو لەچاخی ستەمکاریدا لەڕێگەی پێوەندیکردن بەپیاوێك، دەیەوێت بڕیاری ڕووبەڕووبوونەوەی هەموو جۆرە پاڵەپەستۆیەکان بدات و دژی نەریتە چەقبەستووەکانیش بوەستێ و ڕێچکەی ژیانیش لەدەرەوەی یاساکانی کۆمەڵگە بگرێتەبەر. سەرتاپای ڕۆمانەکەش بریتییە لەگێڕانەوەی ژیان و بەسەرهاتەکانی ئەو خاتوونە بۆ ئیزابێلی کچی هاوسەری دووەمی. گێڕانەوەی چۆنیەتی هاتنی ئەو لەگەڵ سوپای داگیرکەری ئیسپانی بۆ وڵاتەکانی پیرۆ و چیلی. لەهەندێك شوێنیش گێڕانەوەی بەسەرهاتەکانی وەك ئەوەی لێدێت ئیزابێلی کچی لەبەرامبەری وەستابێت و موخاتەبەی بکات. بەڵام لەبەر ئەوەی لەوشوێنانە ئەویان تەنیا گوێگرە بۆیە خوێنەر هەست بەبوونی ناکات.

ئینێس کە سەرگوزەشتەکانی دەگێڕێتەوە لەتەمەنی پیری دایە و گێڕانەوەکانی مەستانە خوێنەر بەرەو رابردوو کێش دەکات. سەرەتا

لەساڵی 1526 لەکاتی ژنهێنانی کارلۆسی پێنجەمی ئیمپراتۆر. کێ ئێوسا ئەویش بەخوان دی مالگای خۆشەویست و هاوسەری یەکەمی دەگات. هێندەی پێناچێت دەرك بەسرووشتە راستەقینەکەی ئەو دەکات، کە تەنیا کەسێکە شەیدای کچە. دوای لەیەك دوورکەوتنەوەیان کار بەوە دێگات بەرەو هیندی نوێ بڕوات. دواتر لەگەڵ گەڕانەوەی بۆ ناو باوەشی خۆزانە نەریتخوازەکەی، بڕیار دەدات پێوەندی بەخوان بکاتەوە. لەبەر دڵسۆزی نا، بەڵکو لەبەر ئەوەی بەدوای ئازادیدا دەگەڕا. دواتر بە (پیدرۆ بالدیبیا) ی سەرکردەی دلێر دەگات. لەنێوانیاندا پێوەندی خۆشەویستی گەرم دێتەکایە. بەیەکەوە رووەو بەدیهێنانی خەونەکانی پیدرۆ دەچن. کە بریتییە لەملپێکێچکردنی دانیشتوانی زەوییەکانی چیلی. پیدرۆ لەلێزانی سەربازی سەرکەوتنی زۆر بەدەستدەهێنێ و ئێنیسیش زۆر یارمەتی دێدا. ئینجا لەبەر شاڕاوە یەك لەدوایەکەکانی هیندییەکان، پیدرۆ ناچاردەبێ بۆ داواکردنی یارمەتی و نوێکردنەوەی پێوەندی، سەردانی ئیمپراتۆر کارلۆسی پێنجەم بکا. لەوێدا لەگەڵ ئەو هەموو دلێری و ئازایەتی، کەچی نایبەخشن و لەسەری فەرز دەکرێ دەست لێئێنیسی دوێبەر و ئەفسونگەر و شەڕانگێز (هەروەك لەپروپاگەندەکان وەها ناودەبرا) هەڵبگرێت. پاش وتووێژێکی درێژ، ئێنیس بۆی دەردەکەوێت مافی مانەوەی لەو وڵاتە نوێیەی، مەرجە بەشووکردنێکی شەرعییانە. لەگەڵ بێهیوابوون، وەهای بەخەیاڵدا دێت، پیدرۆ دەستی لێهەڵگرتووە، بۆیە بڕیار دەدات شوو بکاتەوە. ئەو جارەیان شوو بەرێدریگۆ دەکات. کاتێکیش کارەساتی کوژرانی پیدرۆ دێبیستێ، یەکجار دڵگران دەبێت. چونکە تا کۆتایی ژیانی بەتاکە خۆشەویستی خۆی دادەنا.

لەو رۆمانەدا ئەللیندی لەگەڵ ئەوەی باسی لێهێرشی داگیرکاری ئیسپانییەکان و چەوساندنەوەی خەڵکە رەسەنەکەی ئەمەریکای لاتینی کردووە، کۆمەڵێك چیرۆکی سەرکێش و سەرچلیشی تێکەڵ بەخۆشەویستی کردووە. هەموو ئەوانەش لەتوانای گێڕانەوەی ئێنیس بەدیدەکرێن.

ئاکۆ عەبدوڵڵا

- ئیزابێل ئەللیندی رەسەن چیلی- ئەمەریکی (لەدایکبووی 1942) یەکێکە لەنووسەرە دیارەکانی جیهان. لەبوارەکانی رۆمان و شانۆ و کورتە چیرۆك و رۆژنامەنووسی شوێنپێنجەی دیارە. هەروەها رێبەرێکی دیاری رێبازی جولانەوەی ریالیزمی

ئەفسوناوییە. بەهۆی ڕۆمانە وروژێنەر و کاریگەرەکانی کە لەناویاندا لێزانانە ئەندێشە و ڕووداوی واقیعی ئاوێتەی یەکتری کردووە، دەمێکە بۆ خەڵاتی نۆبڵ کاندید دەکرێت. هاوکات وەك ژنێکی چالاکی بواری مافەکانی ئافرەت و ئازادی مرۆڤیش، کەسێکی کارایە.

- لەکاروانی نووسینیدا ئەللیندی کۆمەڵێك ڕۆمان و شانۆگەری و کتێبی بڵاوکردۆتەوە. لەڕۆمانەکانی (ماڵی تارماییەکان)، (پۆرسەلین کچە قەڵەوەکە، (لەخۆشەویستی و سێبەرەکان)، (ئیڤا لونا)، (پلانی بێکۆتایی)، (کچی بەختەوەری)، (پۆرترێتی سیپیا)، (شانشینی ئەژدیهای زێڕین)، (دوورگەی ژێر دەریا)، (ئاشقی ژاپۆنییەکە)، (ڤیۆلیتا)، (جەنگەڵی کورتە باڵاکان) کە ئەوەی دوایی تایبەتە بەمنداڵان. لەشانۆگەریەکانیشی (باڵوێزەکە)، (من ترانسێت سێتێمم)، (حەوت ئاوێنە). لەکتێبەکانیشی (پاوڵا) و (ئەفرۆدیت) و (کۆی ڕۆژەکان) و ئەمانە و چەندانی دیکە.
- لەپای بەرهەمە ئەدەبییەکانیشی چەندان خەڵاتی جیهانی بەدەستهێناوە لەوانە: (گراند پرێکس دیڤاژیۆنی) ، (کۆلیمای ئەدەبی)، (پریمێی پۆرتوگالی)، (لۆس ئەنجلۆس تیمیسی)، (خەڵاتی رەخنەگرانی ئەمەریکی)، (گابریلا میسترالی چیلی)، (ئامیشی دی کابریا)، (دونا سیتا دی ڕۆما)
- جێگای باسە ئەللیندی لەبارەی خۆیەوە وتویەتی : “من ئافرەتێکی سیاسیم. مێژووی شاراوەی خۆشەویستی و سێکس و سۆز دەنووسم. بەبێ گرنگیدان بەهۆکارە ئابوورییەکان کە خولقێنەری ڕووداوەکانی مێژوون. خەڵکانی دیکە هەیە لەو لایەنانەیان کۆڵیوەتەوە. من گرنگی بەوە دەدەم کە لای خەڵکی ڕوودەدەن. گرنگی بەدایکم و داپیرەم و کەسە نزیکەکانم و ژنانی سەر شەقام و منداڵان دەدەم، کە هەرگیز ئەوە لەنوسراوە ڕەسمییەکاندا تۆمارنەکراون”.